

Korte mededelingen

(met 1 tekstfiguur)

Broedpoging van de Keep (*Fringilla montifringilla*) te Apeldoorn.

Begin à medio maart 1957 ontdekten twee scholieren in de Van Hasseltlaan, een parkachtig gedeelte, te Apeldoorn een nest, waar zij de oude vogels nestmateriaal zagen aandragen. Hiervan deden zij mededeling aan mej. Marguerite MEIJERING, die naar het nest is gaan kijken en daarbij geen der vogels aantrof. Op 30 maart 1957 kwam zij er weer langs en zag toen een ♀ Keep „draaien” in het nest. Plotseling streek ook een ♂ Keep neer in de struik waarin het nest zich bevond, de vogel schrok echter van voorbijgangers en vloog weer weg. Later op de dag zat het ♀ weer op het nest. Het nest was toen bijna klaar. Ook daarna is het ♀ geregeld op het nest waargenomen.

Het ♂ is ook door verscheidene andere leden van het pas opgerichte vogelkader van de afdeling Apeldoorn van de Ned. Jeugdbond voor Natuurstudie een paar maal op en bij het nest gezien, het laatst door Toson GRADER op 5 april 1957. De laatste maal dat het ♀ op het nest is waargenomen, was 's avonds 13 april 1957 door Chris VAN ORDEN.

Op 14 april 1957, dus de dag nadat het ♀ vijfje voor het laatst op het nest werd aangetroffen, was ik in de gelegenheid de broedplaats met mej. MEIJERING te bezoeken. Helaas bleek het nest toen te zijn verstoord. De oude vogels waren natuurlijk bij de jasmijnstruik waar het nest zich op ca 2½ meter hoogte bevond, niet meer te bekennen. Deze jasmijnstruik bevond zich vlak langs het trottoir van de Van Hasseltlaan, min of meer in het centrum van Apeldoorn. De drukke omgeving waar het nest werd gebouwd, gaf reeds weinig hoop op een succesrijk slagen van deze broedpoging van de Keep. Het nest was vanaf de openbare weg in de nog kale jasmijnstruik zeer goed zichtbaar. Een Gaai (*Garrulus glandarius*), welke ik in de onmiddelijke omgeving van het nest waarnam óf mensen, die met een stok het nest beschadigd zouden moeten hebben, hebben het nest verstoord. De resten van het nest, welke ik in de struik zag hangen, deden mij geenszins denken aan het nest van een Vink (*Fringilla coelebs*). Het geheel was vrij grof en „zanderig” gebouwd en van buiten bestond het nestmateriaal uit dunne worteltjes en grassprietjes. „Het leek er een beetje op alsof ergens in een tuin gras gewied was, dat dan buiten is blijven liggen en uitgedroogd en waar het zand niet helemaal uitgeschud was en de vogels een paar van die polletjes voor het nest hebben gebruikt”, zo schreef mej. MEIJERING mij.

Op 17 april 1957 werd nog een zingende Keep op een honderd meter van het nest gehoord en ook bij Greutel werden tot tenminste 20 april 1957 geregeld Kepen gezien (mej. M. MEIJERING).

In onze tuin te Hilversum verbleven vanaf het beukennotenrijke jaar van 1956 ook de gehele winter grote aantallen Kepen. Hun

aantal slonk in de nawinter aanzienlijk. Op 24 maart 1957 hoorde ik voor het eerst een zingend ♂ en tot 15 april 1957 hoorde ik deze vrijwel dagelijks zingen, totdat bij draaiende wind uit Z.W. richting het laatste kleine troepje van ± 30 ex. op 17 april 1957 was verdwenen.

J. TAAPKEN.

De proeven met kunstmatige nestelgelegenheden voor Baardmezen (*Panurus biarmicus*) in 1956.

Traditiegetrouw bouwde ik op 7 mei 1956, hoewel ik dat seizoen weinig resultaat verwachtte — er waren nl. in overvloed natuurlijke broedplaatsen aanwezig — een 5-tal kunstmatige nestelgelegenheden voor Baardmezen. Als plaats voor de te bouwen zgn. afdakjes koos ik in het Ramsveld een pol dichte overjarige Kleine Lisdodden, waar door mij een dag tevoren onder een speelnest van Bruine Kiekendieven (*Circus aeruginosus*) een 4-legsel van de Baardmees was aangetroffen. Bij nader onderzoek bleek het legsel reeds als gevolg van stijging van het water te zijn verstoord. Aan de bouw van de vijf afdakjes (oude systeem) besteedde ik bijzondere aandacht; met de opgedane ervaringen tijdens de beide voorgaande broedseizoenen werd getracht, de kunstmatige nestelgelegenheden zo doelmatig en bovenal zo stevig mogelijk op te stellen.

Tijdens de bouw vertoefde er in de directe nabijheid van de afdakjes slechts één paartje Baardmezen; enkele dagen later nam ik aldaar vier paartjes waar. In dit eerste stadium werden de vogels zoveel mogelijk met rust gelaten. Eerst op 22 mei inspecteerde ik met Dr. TEN KATE de afdakjes en troffen we onder ieder exemplaar een bewoond nest aan. Op die datum bevonden zich in de vijf aanwezige nesten resp. twee 7-legsels, een 6-legsel en twee 5-legsels; 12 dagen later trof ik onder een der afdakjes nog een tweede nest aan, waarin zich een 6-legsel bevond. Voorts bouwde er een paartje Kleine Karekieten (*Acrocephalus scirpaceus*) een nest onder een van deze afdakjes; de afstand tussen het Karekieten- en Baardmezennest bedroeg plm. 40 cm. De verdraagzaamheid tussen beide soorten, broedend onder „één dak”, leverde blijkbaar geen moeilijkheden op. Op 22 mei vonden wij in de naaste omgeving van de kunstmatige nestelgelegenheden een op een natuurlijke plaats gebouwd nest van de Baardmees, waarin zich een 5-legsel bevond. Dit broedsel, dat vlak bij het maaiveld gelegen was, ging helaas als gevolg van stijging van het water verloren.

Het verdere broedverloop van de 6 broedsels was zeer gunstig. De afdakjes doorstonden nl. alle windstoten en ook een bij de bouw anders toegepast afdekkingssysteem bleek zeer goed te voldoen. In de periode van 3 tot 20 juni verlieten ruim 30 vliegvlug geworden jongen deze nesten. Ook het broedgeval van het paartje Kleine Karekieten verliep gunstig; de jongen vlogen uit op 28 juni. Kort daarna werd dit nest in beslaggenomen door een Dwergmuis, die het bezigde als kraamkamer voor haar jongen.

Onder een op 2 juni gebouwde zesde kunstmatige nestelgelegen-

heid trof ik op 18 juni een 8 legsel van de Baardmees aan. Ditmaal echter bouwden de vogels niet, zoals gewoonlijk het geval is, hun nest in de daarvoor aangebrachte nestelholte, doch plaatsten zij het tussen de stengels van de vegetatie onder het afdakje. Van de 8 eieren kwamen er 6 uit; de jongen verlieten op 7 juli het nest.

Op 18 juni bouwde ik nog een tweetal nieuwe afdakjes en plaatste ik tevens, als nieuwe proef, een geheel met riet gecamoufleerde houten nestkast. Op 25 juni bracht ik op een andere plaats nog een afdakje en een zgn. opper aan; deze werden beide geheel vervaardigd van verse begroeiing, aangezien in het terrein aldaar in het voorjaar de overjarige vegetatie werd gebrand. Al deze vijf gelegenheden bleven echter onbewoond.

J. A. F. KORIDON, Vogelwachter bij het Staatsbosbeheer.

Een zeer vroeg broedgeval van de Turkse Tortel (*Streptopelia decaocto*) (zie fig. 1.).

Zoals vermeld in *Limosa* 28, p. 128, broedde op 3 m a a r t 1955 een Turkse Tortel bij Hierden. In 1957 deed zich echter in Harderwijk een nog aanzienlijk vroeger broedgeval voor. Naar Mevrouw A. H. HENKES-RIJSDIJK d.d. 2 april j.l. in litteris mededeelde, kwamen op 23 f e b r u a r i in haar tuin aan de Oranjelaan 10 aldaar 2 eieren van de Turkse Tortel uit. Een der jongen verliet op 12 m a a r t het nest, terwijl het tweede de volgende dag uitvloog. Op 29 maart werd opnieuw met broeden begonnen.

Foto Mevr. A. H. HENKES-RIJSDIJK
Jonge Turkse Tortels (*Streptopelia decaocto*), uitgekomen 23 f e b r. 1957; in het nest in een tuin te Harderwijk, 12 maart 1957.

In 1956 groeiden drie paar jongen in deze tuin op.

Interessant is voorts de volgende mededeling: „In 1950 kwamen wij „in Harderwijk wonen en reeds vanaf dat jaar was er een nest in de „betrekkelijk kleine tuin. De eerste jaren dachten wij, dat het tamme „duifjes waren, achter gelaten door verhuizende mensen. Pas twee „jaar geleden wisten we, dat het Turkse Tortels waren”.

Dit viel dus in hetzelfde jaar als het eerste voor Nederland gepubliceerde broedgeval, te Musselkanaal (Limosa, 24, p. 10—11); hetzelfde geldt voor Soest (zie dit no., p. 110).

REDACTIE (t.K.).

Visdief (*Sterna hirundo*) met donkere snavel.

In verband met de mededeling van de Heer SWAAB in Ardea 39, p. 370—371, kan ik mededelen, dat ik op 4 april 1952 aan het einde van de Huizer pier eveneens een Visdief heb waargenomen, waarvan de snavel zwart was, met uitzondering van de rode basis. Hij was in gezelschap van een Noordse Stern (*Sterna macrura*).

Baarn.

G. A. DE VRIES.

Verslag van de Huishoudelijke Vergadering van de Afdeling Club van Nederlandse Vogelkundigen in het Koninklijk Instituut voor de Tropen te Amsterdam op 19 januari 1957 te 10.30 v.m.

Aanwezig van het bestuur van de Nederlandse Ornithologische Unie de heren J. G. VAN MARLE (voorzitter), Prof. Dr. L. F. DE BEAUFORT, L. COOMANS DE RUITER, W. Ph. J. HELLEBREKERS, Jhr. Dr. Ir. F. C. VAN HEURN, Dr. G. C. A. JUNGE, Dr. C. G. B. TEN KATE, Mr. J. KIST, M. J. TEKKE, Prof. Dr. K. H. VOOUS (secretaris) en Tsj. Gs. DE VRIES; voorts de leden K. W. L. BEZEMER, Pastoor J. N. VAN DEN BRINK, H. W. E. CROOCKEWIT, E. EVERS, A. A. HINLOOPEN, Mr. J. H. KLATTE, F. P. J. KOOYMANS, Dr. A. A. J. H. MARRES, C. NEIJSEL, Dr. J. R. H. SCHAAK, J. P. STRIJOS, J. SWAAB, Dr. K. WALDECK, J. WALTERS, J. VAN DER WERFF, A. B. WIGMAN; in totaal 27 stemgerechtigde personen.

De voorzitter van de Nederlandse Ornithologische Unie opent de vergadering en deelt mede, dat op 22 december 1956 de statuten van de Nederlandse Ornithologische Unie de Koninklijke Goedkeuring hebben ontvangen, zodat op 31 december 1956 de vereniging Club van Nederlandsche Vogelkundigen in liquidatie is gegaan. Thans zal dus de eerste algemene ledenvergadering van de afdeling Club van Nederlandse Vogelkundigen van de Nederlandse Ornithologische Unie worden gehouden.

Agenda-punt 2. Ingekomen stukken. De secretaris vermeldt de berichten van verhindering van het bestuurslid P. A. HENS (wegens